CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova (old)

Sumar succint al evenimentelor recente din Republica Moldova

Natalia ?eremet · Tuesday, June 11th, 2019

CONTEXTUL POLITIC

Standardele democratice s-au deteriorat semnificativ în Republica Moldova în ultimii trei ani. Alegerile locale din Chi?in?u desf??urate în iunie 2018, în urma c?rora a învins un candidat al opozi?iei din Blocul ACUM, au fost arbitrar anulate. În noiembrie 2018, Parlamentul European ?i-a exprimat marea îngrijorare cu privire la declinul standardelor democratice care „a dus la faptul c? Republica Moldova a devenit un stat capturat de interesele oligarhice, a c?rui putere economic? ?i politic? este concentrat? în mâinile unui grup mic, care exercit? influen?a sa asupra Parlamentului, Guvernului, partidelor politice, administra?iei de stat, poli?iei, justi?iei ?i mass media, rezultând în implementarea nesatisf?c?toare a legisla?iei pu?in benefice pentru cet??eni”.

Alegerile parlamentare au avut loc pe 24 februarie 2019. Ele s-au desf??urat în baza unui sistem electoral mixt, care a fost modificat în 2017 de c?tre Partidul Democrat ?i Partidul Sociali?tilor, atât în pofida existen?ei unui consens la nivel na?ional, cât ?i ignorând recomand?rile Comisiei de la Vene?ia, astfel favorizând ambele partide men?ionate, care au utilizat mijloacele administrative f?r? precedent, ce a favorizat îndeosebi Partidului Democrat de la guvernare. Alegerile au fost recunoscute de c?tre actorii locali ?i considerate corecte ?i competitive de c?tre OSCE/ODIHR.

La 9 martie 2019, Curtea Constitu?ional? a validat rezultatele alegerilor parlamentare. Conform art. 85 alin (1) al Constitu?iei, Parlamentul avea la dispozi?ie 3 luni pentru a investi în func?ie Guvernul. Pre?edintele ??rii, dup? consultarea frac?iunilor parlamentare, este împuternicit s? dizolve Parlamentul la expirarea termenului de 3 luni. Conform legisla?iei, dar ?i practicilor anterioare, termenul de 3 luni expir? la sfâr?itul a 3 luni calendaristice din momentul evenimentului, în acest caz la 9 iunie 2019. De asemenea, Curtea Constitu?ional? a subliniat c? scopul acestei norme constitu?ionale este de a evita o criz? institu?ional? sau un conflict dintre puterile în stat (Hot?rârea 30/2013, par.73).

În urma alegerilor din februarie 2019, patru partide politice majore au acces în noul Parlament, dintre care nici unul nu a acumulat num?rul suficient de mandate pentru a forma o coali?ie de guvernare ?i pentru a investi în func?ie Guvernul: Partidul Sociali?tilor (35 de mandate din num?rul total de 101), Partidul Democrat (condus de oligarhul Plahotniuc, a acumulat 30 de mandate), blocul ACUM (condus de Maia SANDU ?i Andrei N?STASE – 26 de mandate) ?i Partidul condamnatului oligarh ?or (7 mandate). Pozi?ia celor trei actori principali pare a fi incompatibil?: Sociali?tii, reprezenta?i de Pre?edintele Dodon, au optat pentru rela?ii mai apropiate

cu Rusia ?i Uniunea Euro-asiatic?; ACUM au optat împotriva statului capturat de Plahotniuc ?i pentru rela?ii mai strânse cu UE; pe când Democra?ii de la putere erau gata ?i dornici s? formeze un Guvern unic pentru a-?i men?ine puterea cu orice pre?. Au urmat trei luni de incertitudine ?i tentative f?r? succes de a consolida o alian?? func?ional?. Finalmente, solu?ia de a evita alegerile anticipate a fost negociat? ?i agreat? dup? vizitele ?i medierea reprezentan?ilor din UE (Johannes HAHN), Statele Unite (Brad FREDEN) ?i Federa?ia Rus? (Dmitri KOZAK).

DECIZIA CUR?II CONSTITU?IONALE DIN 7 IUNIE 2019, CARE REDUCE ARBITRAR TERMENUL DE INVESTIRE ÎN FUCN?IE A GUVERNULUI

În dup? amiaza zilei de vineri, 7 iunie, când un acord între Sociali?ti ?i ACUM a început s? se contureze, Curtea Constitu?ional?, în mare parte compus? din persoane afiliate Partidului Democrat, a declarat c? termenul limit? pentru formarea noului Guvern este 7 iunie, ora 24:00. De?i articolul 85 alin. (1) al Constitu?iei acord? un termen de 3 luni din data valid?rii rezultatelor alegerilor (9 martie) pentru formarea guvernului, judec?torii au interpretat c? termenul limit? expir? dup? 90 zile (7 iunie, ora 24:00), ?i nu duminic?, 9 iunie. Nici o explica?ie clar? nu a fost prezentat? pentru a argumenta aceast? interpretare. În acela?i timp, Curtea Constitu?ional? i-a solicitat Pre?edintelui Dodon s? dizolve imediat Parlamentul.

SCHIMBAREA GUVERNULUI. LOVITUR? DE STAT VS. DEZMEMBRAREA STATULUI CAPTURAT

Sociali?tii ?i ACUM au ignorant decizia Cur?ii Constitu?ionale ?i au depus ultimul efort pentru a ie?i din impasul post-electoral, convocând Parlamentul sâmb?t?, 8 iunie 2019. Partidele au finalizat ?i semnat „un acord politic temporar de deoligarhizare a Moldovei”. În aceea?i zi, majoritatea parlamentar? nou creat? format? din 61 de deputa?i au votat-o pe Zinaida GRECEANII, lider al Partidului Sociali?tilor, în calitate de Pre?edinte al Parlamentului. Imediat dup?, Pre?edintele Moldovei a nominalizat-o pe Maia Sandu în calitate de Prim-ministru. Ulterior, în aceea?i zi, Parlamentul a votat noul Guvern condus de Maia SANDU. Parlamentul a mai votat ?i o declara?ie privind recunoa?terea caracterului captiv al statului ?i a fost votat? demisia conducerii institu?iilor cheie ale statului.

Deciziile Parlamentului ?i decretul Pre?edintelui de nominalizare a Prim-ministrului au fost imediat contestate la Curtea Constitu?ional? de c?tre Partidul Democrat de la guvernare. În mai pu?in de o or?, Curtea Constitu?ional? a declarat neconstitu?ionale atât hot?rârea Parlamentului privind alegerea Pre?edintelui Parlamentului, cât ?i hot?rârea de investire a noului Guvern ?i decretul Pre?edintelui de nominalizare a Prim-ministrului, astfel aruncând ?ara într-o situa?ie instabil? cu putere dubl? în stat, marcat? de nesiguran?? ?i de riscul de ciocniri între for?ele politice de opozi?ie.

Partidul Democrat l-a acuzat pe Pre?edintele Dodon ?i noul Guvern de lovitur? de stat. În diminea?a duminicii de 9 iunie, Curtea Constitu?ional? l-a suspendat din func?ie pe Pre?edintele Dodon, din motiv c? acesta a refuzat s? dizolve Parlamentul. Prin urmare, Curtea îl nume?te pe Pavel FILIP – Vice-pre?edinte al Partidului Democrat care exercita func?ia de Prim-ministru, în calitate de Pre?edinte interimar al RM, care a dizolvat Parlamentul ?i a anun?at alegeri anticipate pentru 6 septembrie 2019.

DUALITATEA PUTERII

Moldova se afl? acum din nou în impas. Pe de o parte, Parlamentul continu? s? se convoace în

?edin?e ?i a votat un set de reforme în domeniul anti-corup?iei. Pe de alt? parte, Guvernul lui Plahotniuc refuz? s? cedeze puterea, pozi?ia c?ruia este sus?inut? de c?tre Curtea Constitu?ional?. Democra?ii au organizat duminic? proteste la Chi?in?u ?i sus?in?torii lor au blocat principalele institu?ii de conducere în stat ?i Guvernul. Partidul Democrat a cerut demisia Pre?edintelui Dodon ?i alegeri anticipate în curând. Canalele media de?inute de Plahotniuc au difuzat înregistr?ri video în care Pre?edintele Dodon recunoa?te c? a primit fonduri financiare din partea Rusiei.

Protestatarii Partidului Democrat împiedic? oficialii noului Guvern s? intre în Guvern. La 10 iunie 2019, Guvernul condus de Maia SANDU a desf??urat ?edin?a Guvernului în incinta Parlamentului. ?eful poli?iei a declarat supunere Partidului Democrat de guvern?mânt. Câteva autorit??i locale au declarat dorin?a lor de colaborare cu noul Guvern.

Ambasadorii din UE, SUA ?i Rusia au fost prezen?i la ?edin?ele Parlamentului de sâmb?t? ?i au sus?inut instituirea noului Guvern. Cu toate acestea, nici un lider str?in nu a felicitat-o oficial pe Maia SANDU, în schimb declara?iile lor fie moderate cheam? la un dialog de nivel na?ional.

Conflictul dintre partidele de opozi?ie probabil va escalada în urm?toarele zile. Sunt posibile eventuale ciocniri printre mul?imile de protestatari, dar ?i dificult??i atât pentru oficialii institui?i în func?ii, cât ?i în procesul de implementare a legilor. Oficiali de la diferite nivele î?i vor declara fidelitatea pentru o parte sau alta, ceea ce va genera ciocniri în continuare.

Scopul primar al noului Guvern este de a prelua controlul institu?iilor care actualmente sunt controlate în întregime de Plahotniuc, de a adopta reforme electorale ?i în domeniul anti-corup?iei, ?i s? relanseze rela?iile cu UE, FMI ?i Banca Mondial?. Noile alegeri parlamentare urmeaz? s? se desf??oare în baza unui sistem electoral reformat.

Platforma Na?ional? a Forumului Societ??ii Civile a Parteneriatului Estic, care include 86 de ONG-uri active, a emis o declara?ie în data de 9 iunie, chemând actorii na?ionali ?i interna?ionali s? recunoasc? legitimitatea activit??ii Parlamentului ?i Guvernul condus de Maia SANDU, care ?i-a depus jur?mântul la 8 iunie 2019.

This entry was posted on Tuesday, June 11th, 2019 at 3:40 pm and is filed under Nout??i
You can follow any responses to this entry through the Comments (RSS) feed. Both comments and pings are currently closed.